รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง การเขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน (๑)

ครูผู้สอน ครูวาสนา โพธิวงค์

ครูชลภักดิ์ คงกำเนิด

สารคดี เรื่อง ม้าน้ำ

ม้าน้ำไม่ใช่ม้า แต่เป็นปลาตัวเล็ก ๆ ชนิดหนึ่ง นักวิทยาศาสตร์ศึกษาชีวิตม้าน้ำ พบว่า มันเป็นสัตว์ทะเลที่โตเต็มที่ยาวเพียง ๖ นิ้วเท่านั้น หัวมีจมูกยื่นออกมาคล้ายหน้าม้า ส่วนที่คล้ายปลา คือมันหายใจด้วยเหงือก ลำตัวเป็นกระดูกวงแหวนเรียงซ้อนกัน

คำถามชวนคิด

เรื่องที่นักเรียนอ่าน
เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

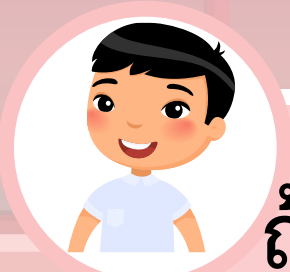

ถ้านักเรียนต้องเล่าเรื่อง
ให้เพื่อน ๆ ฟังนักเรียนจะมี
วิธีการเล่าอย่างไร

การเขียนย่อความ
จากเรื่องที่อ่าน (๑)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกหลักการเขียนย่อความได้

๒. สรุปหลักการเขียนย่อความได้

๓. มีมารยาทในการเขียน

การเขียนย่อความ

เป็นการเขียนจากการอ่านเก็บใจความสำคัญของเรื่อง แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นสำนวนของผู้เขียน และเขียนให้ถูกต้องตามรูปแบบของย่อความ

หลักการ
เขียนย่อความ

หลักการเขียนย่อความ

อ่านเนื้อเรื่อง
อย่างละเอียด

วิเคราะห์
เนื้อหา

บันทึก
ใจความสำคัญ

ตัดเนื้อหา
ที่ไม่จำเป็น

เปลี่ยนคำ
สรรพนาม

หลักการเขียนย่อความ

ไม่ใช้อักษรย่อ

การเลือกใช้คำ

เขียนร่างย่อความ

อ่านทบทวนอีกครั้ง

เขียนขึ้นย่อความตามรูปแบบ

รูปแบบ
ขึ้นย่อความ

รูปแบบขึ้นย่อความ

ย่อความร้อยแก้ว

ย่อจดหมาย

ย่อประกาศ

ย่อคำปราศรัย

ย่อปาฐกถา

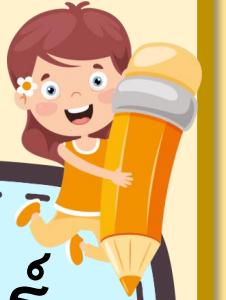

ย่อคำประพันธ์

ย่อความร้อยแก้ว

ย่อความเรียงร้อยแก้วธรรมดา ขึ้นต้นดังนี้

ย่อเรื่อง.....ของ (ชื่อผู้แต่ง).....

จากหนังสือ .....หน้า .....

ความว่า

.....

ย่อจดหมาย

ย่อจดหมาย ขึ้นต้นดังนี้

จดหมายของ.....ถึง.....

ลงวันที่.....เดือน ..... พ.ศ. .....

ความว่า

.....

ย่อประกาศ

ย่อคำประกาศ แถลงการณ์ คำสั่ง ระเบียบ ขึ้นต้นดังนี้

คำประกาศของ.....แก่.....

ลงวันที่ .....ความว่า

.....

ย่อคำปราศรัย

ย่อคำปราศรัย สุนทรพจน์ พระราชดำรัส ขึ้นต้นดังนี้

คำปราศรัยของ.....แก่.....

เนื่องใน ..... ทาง(สถานที่สื่อที่กล่าว).....

ณ วันที่..... ความว่า

.....

ย่อปาฐกถา

ย่อปาฐกถา คำบรรยาย คำสอน ขึ้นต้นดังนี้

คำบรรยายของ.....เรื่อง.....

แก่..... ที่ .....ณ..... วันที่.....

เวลา..... ความว่า

.....

ย่อคำประพันธ์

ย่อคำประพันธ์ ขึ้นต้นดังนี้

คำประพันธ์ประเภท..... เรื่อง.....

ของ ..... ตอน.....

ความว่า

.....

กิจกรรมพัฒนาทักษะ

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๕

เรื่อง การสรุปหลักการเขียนย่อความ

กิจกรรมครู

๑. แจกใบงานที่ ๕

๒. - สังเกตการทำงานของนักเรียน

- ให้คำแนะนำแก่นักเรียน

๓. ตรวจและประเมินใบงานที่ ๕

กิจกรรมนักเรียน

๑. นักเรียนทำใบงานที่ ๕

เรื่อง การสรุปหลักการเขียนย่อความ

๒. เมื่อทำเสร็จให้ส่งที่ครูประจำวิชา

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การสรุปหลักการเขียนย่อความ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การย่อความเรื่องที่อ่าน

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับการเขียนย่อความ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนย่อความลำดับต่อไป

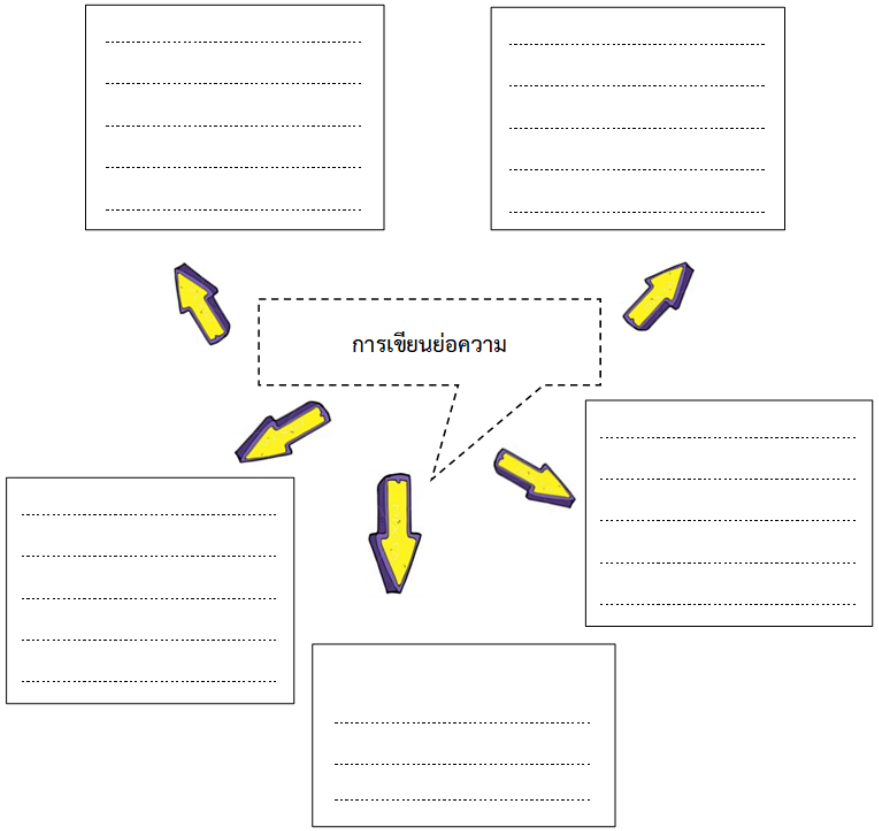

ใบงานที่ ๕
เรื่อง การสรุปหลักการเขียนย่อความ

ใบงาน เรื่อง การสรุปหลักการเขียนย่อความ

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับการเขียนย่อความ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนย่อความลำดับต่อไป

การเขียนย่อความ

ใบความรู้

เรื่อง การย่อความเรื่องที่อ่าน

การเขียนย่อความ

เป็นการเขียนจากการอ่านเก็บใจความสำคัญเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นถ้อยคำสำนวนของผู้เขียนเอง และเขียนให้ถูกต้องตามรูปแบบของย่อความ

การเขียนย่อความที่ดี ผู้เขียนจะต้องอ่านเรื่องให้เข้าใจ ควรอ่านเรื่องโดยละเอียด และทำความเข้าใจเรื่องนั้น ๆ แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นถ้อยคำที่สละสลวย

ใบความรู้ เรื่องการย่อความเรื่องที่อ่าน

หลักการเขียนย่อความ

๑. อ่านเนื้อเรื่องที่จะย่อให้ตลอดโดยละเอียดอย่างน้อย ๒ ครั้ง ครั้งแรกอ่านสำรวจอย่างคร่าว ๆ อ่านเร็ว ๆ เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นกล่าวถึง “ใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร และผลเป็นอย่างไร” จากนั้นจึงอ่านอย่างละเอียดอีกครั้ง เพื่อหาใจความสำคัญของเรื่อง

๒. แยกว่า เนื้อหาที่นำเสนอเป็นงานเขียนแบบใด ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือแสดงอารมณ์

๓. บันทึกใจความสำคัญเป็นถ้อยคำของผู้เขียนย่อความ ใช้คำสั้นที่สุดและเข้าใจง่าย

๔. ตัดเนื้อหาที่ไม่จำเป็นออก เช่น การยกตัวอย่าง รายละเอียด ส่วนผสม การเปรียบเทียบ

ใบความรู้

เรื่อง การย่อความเรื่องที่อ่าน

๕. ถ้ามีเนื้อหาเกี่ยวกับคำพูด ต้องเปลี่ยนสรรพนามบุรุษที่ ๑ และ ๒ เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๓

๖. ไม่ใช้อักษรย่อ หากมีคำราชาศัพท์ต้องเขียนให้ถูกต้อง

๗. การเลือกใช้คำ

- ใช้คำที่ครอบคลุม เช่น ชาวสวน ชาวนา ชาวไร่ ให้ใช้คำว่า เกษตรกร แทน

- คำบางคำที่ต้องแปลความหมายควรเปลี่ยนเป็นคำที่อ่านง่าย เช่น มวลบุปผาชาติสุมาลี ส่งกลิ่นขจรอบอวล ในไพรสณฑ์ ควรเขียนใหม่ว่า เหล่าดอกไม้ในป่าส่งกลิ่นหอม

๘. เมื่อเขียนยกร่างย่อความแล้ว ควรอ่านอีกครั้งหนึ่งและแก้ไขให้สมบูรณ์ โดยตัดข้อความที่ซ้ำซ้อนออก เพื่อให้เนื้อหากระชับ รัดกุมและเขียนข้อความให้สัมพันธ์กันตั้งแต่ต้นจนจบ

๙. เขียนขึ้นต้นตามรูปแบบของย่อความก่อน เพื่อให้รู้ที่มาของเรื่องที่นำมาย่อ แล้วจึงเขียนย่อความให้สมบูรณ์

ใบความรู้

เรื่อง การย่อความเรื่องที่อ่าน

รูปแบบของย่อความ

ย่อเรื่อง.....ผู้แต่ง.....
จากหนังสือ.....ความว่า
(เนื้อเรื่องที่ย่อ).....

รูปแบบขึ้นย่อความ

๑. ย่อความเรียงร้อยแก้วธรรมดาขึ้นต้นดังนี้

ย่อเรื่อง.....ของ (ชื่อผู้แต่ง).....จากหนังสือ .....หน้า.....
ความว่า

.....

ใบความรู้

เรื่อง การย่อความเรื่องที่อ่าน

๒. ย่อจดหมาย ขึ้นต้นดังนี้

จดหมายของ.....ถึง.....ลงวันที่.....เดือน .....พ.ศ. .....

ความว่า

.....

๓. ย่อคำประกาศ แถลงการณ์ คำสั่ง ระเบียบ ขึ้นต้นดังนี้

คำประกาศของ.....แก่.....ลงวันที่ .....

ความว่า

.....

๔. ย่อคำปราศรัย สุนทรพจน์ พระราชดำรัส ขึ้นต้นดังนี้

คำปราศรัยของ.....แก่.....เนื่องใน .....

ทาง(สถานที่สื่อที่กล่าว)..... ณ วันที่.....ความว่า

.....

ใบความรู้

เรื่อง การย่อความเรื่องที่อ่าน

๕. ย่อปาฐกถา คำบรรยาย คำสอน ขึ้นต้นดังนี้

คำบรรยายของ.....เรื่อง.....แก่.....ที่ .....
ณ.....วันที่.....เวลา.....ความว่า

.....

๖. ย่อคำประพันธ์ ขึ้นต้นดังนี้

คำประพันธ์ประเภท.....เรื่อง.....ของ ..... ตอน.....
ความว่า

.....

สรุปบทเรียน

การเขียนย่อความเป็นการนำใจความสำคัญของเรื่องมาสรุปใหม่ โดยใช้สำนวนของผู้เขียน ให้มีความสั้น กระชับ และเข้าใจง่าย เขียนให้ถูกต้องตามรูปแบบของการย่อความ และมีสาระสำคัญของเรื่องไว้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การเขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน (๒)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๖

เรื่อง การย่อความเรื่องที่อ่าน

๒. ใบงานที่ ๖

เรื่อง การเขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕